

Θερινό Πανεπιστήμιο
Université d'Été
Summer School

Drama 5 – 13 July 2010

Το βυζαντινὸ Παλάτι
Le Palais byzantin
The Byzantine Palace

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΔΡΑΜΑΣ

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΔΡΑΜΑΣ

ECOLE DES HAUTES ETUDES
EN SCIENCES SOCIALES
CENTRE D'ETUDES BYZANTINES
NEO-HELLENIQUES
ET SUD-EST EUROPEENNES

Administrations organisatrices

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Διοικητήριο Δράμας 1ης Ιουλίου

GR - T.K. 66100 Δράμα

Τηλ.: (+30)2521062300 & (+30)2521062342

Fax: (+30)2521035565 & (+30)2521035013

tyrou@drama.gr

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών

Βασ. Όλγας 36

GR - 54 641, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310.99.2002, 2310.99.2003

Φαξ: 2310.99.2004

www.kbe.auth.gr

Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales

Centre d'Etudes Byzantines, Néo-helléniques

et Sud-est Européennes

54, boulevard Raspail

F - 75006 – PARIS

Tél : 33 1 49542335

byzance@ehess.fr

Το Κέντρο Βυζαντινών, Νεοελληνικών και Νοτιοευρωπαϊκών Σπουδών της Ανώτατης Σχολής Κοινωνικών Επιστημών των Παρισίων και το Κέντρο Βυζαντινών Σπουδών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης υπέγραψαν ένα πρωτόκολλο συνεργασίας το 2008 για την εκπόνηση ενός κοινού ερευνητικού προγράμματος με θέμα « Η πραγματικότητα στο Βυζάντιο». Στα πλαίσια αυτής της συμφωνίας, τα δυο ιδρύματα αποφάσισαν να οργανώσουν ένα Θερινό Πανεπιστήμιο που απευθύνεται σε ένα διεθνές κοινό φοιτητών μεταπτυχιακού, διδακτορικού και μεταδιδακτορικού επιπέδου. Ο σκοπός αυτού του Θερινού Πανεπιστημίου είναι να εκπαιδεύσει νέους ιστορικούς κάθε κατεύθυνσης στις μεθόδους ανάλυσης των ιστορικών τεκμηρίων (λογοτεχνικών, νομοθετικών, εκκλησιαστικών και ιστορικών πηγών, καθώς και αρχαιολογικών και παλαιογραφικών τεκμηρίων).

Αυτή η πρωτότυπη πρωτοβουλία δέχτηκε την ενθουσιώδη και γενναιόδωρη στήριξη της Νομαρχίας Δράμας. Στην πρώτη διεξαγωγή του Θερινού Πανεπιστημίου («Η επιμηνεία του βυζαντινού τεκμηρίου : Τεχνικές και μέθοδοι»- Δράμα, Ιούλιος 2009) συμμετείχαν 25 φοιτητές που εξασφάλισαν υποτροφία και δέκα ακόμη ελεύθεροι ακροατές. Αυτό το έτος, το Θερινό Πανεπιστήμιο θα έχει ως θέμα «Το βυζαντινό παλάτι». Τριάντα πέντε υποτροφίες διατίθενται ώστε να επιτρέψουν στους φοιτητές ολόκληρου του κόσμου να συμμετάσχουν.

Οι τρεις οργανωτές είναι υπερήφανοι που συνεχίζουν αυτή την προσπάθεια που απαντά σε μια υπαρκτή ανάγκη για την μόρφωση των μελλοντικών ειδικών του βυζαντινού πολιτισμού.

Le Centre d'Etudes Byzantines, Néo-helléniques et Sud-est Européennes de l'École des Hautes Etudes en Sciences Sociales et le Centre d'Etudes Byzantines de l'Université Aristote de Thessalonique, ont signé un accord de collaboration en 2008 pour la mise en place d'un projet commun de recherche portant sur la « Réalité à Byzance ». Dans le cadre de cet accord, les deux Institutions ont décidé d'organiser une Université d'été, qui s'adresse à un public international d'étudiants de niveau master, doctorat et post-doctorat. Le sens de cette Université d'été est de former de jeunes historiens de tous horizons à la méthode d'analyse du document historique, qu'il soit de nature littéraire, juridique, historique, ou qu'il comporte l'étude d'une pièce relevant de l'ecclésiologie, de l'architecture, de la paléographie, de la numismatique.

Cette entreprise originale et novatrice a reçu l'appui enthousiaste et généreux de la Préfecture de Drama. A la première édition de l'Université d'été (« Le document byzantin : techniques et méthodes » - Drama, juillet 2009), ont participé 25 étudiants qui ont reçu une bourse d'études et une dizaine d'auditeurs libres. Cette année, l'Université d'été aura comme sujet « Le Palais byzantin ». Trente cinq bourses d'études ont été attribuées pour permettre aux étudiants du monde entier de participer à l'Université d'été.

Les trois organisateurs sont fiers de poursuivre cette opération, qui répond à un réel besoin dans la formation des futurs spécialistes de la civilisation byzantine.

The Center of Byzantine Studies of the Ecole des Hautes Etudes en Sciences Sociales and the Center of Byzantine Studies of the University of Salonica concluded an agreement in 2008 for a joint research project entitled 'Reality in Byzantium.' Under this agreement the two Centres founded a Summer School. Open to students from all countries at the Master's, doctoral and post-doctoral level, this Summer School is intended to give insights to young historians from various backgrounds in the methods of analysing historical documents, whether they be of a literary, juridical or historical nature, or whether they relate to the fields of ecclesiology, architecture, paleography, numismatics.

Received with enthusiasm and generosity by the prefecture of Drama, the Summer School's first programme, 'The Byzantine Document: Methodology and Interpretation, Drama, July 2009, attracted twenty-five students who received scholarships and a dozen auditors. This year, for the programme 'The Byzantine Palace,' thirty-five scholarships have been provided for students from all countries. The three organisers are pleased to continue this project for the formation of future specialists in Byzantine civilisation.

PROGRAMME

« LE PALAIS BYZANTIN »

Les séminaires se feront en français ou en anglais

LUNDI 05/07/2010

- 9.00 h -10.00 h**   **Discours d'ouverture :**
Monsieur Marcos Bolaris, Secrétaire d'Etat à l'Economie, à la Compétitivité et à la Marine marchande
Monsieur le Préfet de Drama
Président de l'Université de Thessalonique
Présentation des travaux scientifiques :
    - M. V. Katsaros, M. P. Odorico
- 10.00 h – 10.30 h*   *pause*
- 10.30 h – 12.00 h**   **Histoire (1) Chrysos**
- 12.00 h – 13.30 h**   **Archéologie et architecture (1) S. Sinos**
- 13.30 h – 14.00 h*   *DISCUSSION*
- 16.00 h – 17.30 h**   **Histoire (2) Chrysos**
- 17.30 h – 18.00 h*   *pause*
- 18.00 h – 19.30 h**   **Archéologie et architecture (2) S. Sinos**
- 19.30 h – 20.00 h*   *DISCUSSION*

MARDI 06/07/2010

- 9.00 h – 10.30 h**   **Littérature (1) I. Nilsson**
- 10.30 h – 11 00 h*   *pause*
- 11.00 h– 12.30 h**   **Histoire (3) Chrysos**
- 12.30 h – 13.00 h*   *DISCUSSION*
- 16.00 h – 17.30 h**   **Archéologie et architecture (3) S. Sinos**
- 17.30 h – 18.00 h*   *pause*
- 18.00 h – 19.30 h**   **Littérature (2) I. Nilsson**
- 19.30 h – 20.00 h*   *DISCUSSION*

MERCREDI 07/07/2010

- 9.00 h – 10.30 h**   **Droit (1) Papagianni**
10.30 h – 11.00 h   *pause*
- 11.00 h – 12.30 h**   **Littérature (3) I. Nilsson**
12.30 h – 13.00 h   *DISCUSSION*
- 16.00 h – 17.30 h**   **Droit (2) Papagianni**
17.30 h – 18.00 h   *pause*
- 18.00 h – 19.30 h**   **Histoire de l'Art (1) H. Maguire**
19.30 h – 20.00 h   *DISCUSSION*

JEUDI 08/07/2010

- 9.00 h – 10.30 h**   **Droit (3) Papagianni**
10.30 h – 11.00 h   *pause*
- 11.00 h – 12.30 h**   **Histoire de l'Art (2) H. Maguire**
12.30 h – 13.00 h   *DISCUSSION*
- 16.00 h – 17.30 h**   **La Chancellerie (1) Gastgeber**
17.30 h – 18.00 h   *pause*
- 18.00 h – 19.30 h**   **Histoire de l'Art (3) H. Maguire**
19.30 h – 20.00 h   *DISCUSSION*

VENDREDI 09/07/2010

EXCURSION à Serrès et au monastère Saint-Jean Prodrôme sur le Mont Ménécée

Pendant l'excursion : Les livres à la Cour (1) Bianconi

SAMEDI 10/07/2010

- 9.00 h–10.30 h**   **La Chancellerie (2) Gastgeber**
10.30 h– 11.00 h   *pause*
- 11.00 h– 12.30 h**   **Les lectures (1) Cavallo**
12.30 h– 13.00 h   *DISCUSSION*
- 16.00 h– 17.30 h**   **La Chancellerie (3) Gastgeber**
17.30 h– 18.00 h   *pause*
- 18.00 h– 19.30 h**   **Les lectures (2) Cavallo**
19.30 h – 20.00 h   *DISCUSSION*

DIMANCHE 11/07/2010

Journée libre

LUNDI 12/07/2010

9.00 h – 10.30 h   **Les livres à la Cour (2) Bianconi**

10.30 h – 11h00 h   *pause*

11.00 h – 12.30 h   **Cérémoniel (1) Macridès**

12.30 h – 13.00 h   *DISCUSSION*

16.00 h – 17.30 h   **Littérature (1) M. Mullett**

17.30 h – 18.00 h   *pause*

18.00 h – 19.30 h   **Cérémoniel (2) Macridès**

19.30 h – 20.00 h   *DISCUSSION*

MARDI 13/07/2009

9.00 h – 10.30 h   **Littérature (2) M. Mullett**

10.30 h – 11.00 h   *pause*

11.00 h – 12.30 h   **Cérémoniel (3) Macridès**

12.30 h – 13.00 h   *DISCUSSION*

16.00 h– 17.30 h   **Littérature (3) M. Mullett**

17.30 h– 18.00 h   *pause*

18.00 h   **Clôture des séminaires**

Présentation des programmes scientifiques

Discussion finale

Professeurs enseignants

Daniele BIANCONI

Sapienza Università di Roma
Facoltà di Lettere e Filosofia
Dipartimento di Studi sulle Società e le Culture del Medioevo
piazzale Aldo Moro, 5 I – 00185 Roma
Tel : +39.06.49913416
e.mail : daniele.bianconi@uniroma1.it

Guglielmo CAVALLO

Sapienza Università di Roma
Facoltà di Lettere e Filosofia
Dipartimento di Studi sulle Società e le Culture del Medioevo
piazzale Aldo Moro, 5 I – 00185 Roma
Tel : +39.06.4463989
e.mail : manusc@cisadu2.let.uniroma1.it

Evangelos CHRYSOS

Fondation hellénique du Parlement
pour le parlementarisme et la démocratie
Vassilissis Sofia, 11
106 71 Athènes
e.mail : echrysos@parliament.gr

Christian GASTGEBER

Österreichische Akademie der Wissenschaften
Zentrum Mittelalterforschung, Institut für Byzanzforschung
Wohllebengasse 12-14, 3^m étage
A-1040 Vienne (Autriche)
tel : 0043/1/51581-3436
e.mail : christian.gastgeber@oeaw.ac.at

Ruth MACRIDES

Centre for Byzantine, Ottoman and Modern Greek
University of Birmingham
Edgbaston, Birmingham B15 2TT
tel : 0121 4147544
e.mail : R.J.Macrides@bham.ac.uk....

Henry MAGUIRE

History of Art Department,
Johns Hopkins University
268 Mergenthaler Hall
3400 North Charles Street,
Baltimore, Maryland, 21218, USA
tel : 410 516 7117
e.mail : hmaguire@jhu.edu.....

Margaret MULLETT

Dumbarton Oaks
1703 32nd St NW WASHINGTON DC 20007
tel : 202 339 6941
e.mail : mullettm@doaks.org

Ingela NILSSON

Uppsala university
Department of Linguistics and philology
Box 635, 75126 Uppsala, Suède
tel : +46184711424
e.mail : ingela.nilsson@lingfil.uu.se

Eleftheria PAPAGIANNI

Patriarchou Ioakeim 61
106 76 Athènes, Grèce .....
tel : 0030210 7218633
e.mail : epapag@law.uoa.gr.....

Stefanos SINOS

Dexamenis 30
Kifisia 14563 Athènes – Grèce
tel : 0030 210 6205388
e.mail : ssinos@ath.forthnet.gr